

Kwitną mazowieckie sasanki

2019-04-08

Sasanka otwarta to jedna z najrzadszych i najpiękniejszych roślin naczyniowych, jakie można obserwować na Mazowszu. Objęta jest ścisłą ochroną gatunkową, znajduje się w Polskiej czerwonej księdze roślin, jest także chroniona na mocy prawa Unii Europejskiej. W województwie mazowieckim znajdują się jedne z ważniejszych ostoi tego gatunku w Polsce. Wyznaczono tutaj dwa obszary Natura 2000, w których roślina ta jest przedmiotem ochrony (Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe oraz Myszynieckie Bory Sasankowe).

Sasanka otwarta jeszcze 30 lat temu była gatunkiem licznie występującym na Równinie Kurpiowskiej, jednak m.in. w wyniku utraty odpowiednich siedlisk liczba stanowisk zmniejszyła się do kilkudziesięciu, przy czym warto wiedzieć, że jedno stanowisko to zazwyczaj najwyżej kilka egzemplarzy tej rośliny. Niemal wszystkie stanowiska sasanki otwartej na Mazowszu zlokalizowane są w obrębie borów chrobotkowych i najuboższych subkontynentalnych borów świeżych. Najpoważniejszym zagrożeniem jest wzrastająca eutrofizacja tych siedlisk i związana z tym faktem ekspansja takich roślin, jak trawy (śmiałek pogięty) oraz mchów, które skutecznie utrudniają kiełkowanie i wzrost sasaneł.

W celu ratowania ostatnich stanowisk tej rzadkiej i pięknej rośliny podejmowanych jest szereg działań. Na terenie Zachodniokurpiowskich Borów Sasankowych w 2018 r. we współpracy z Nadleśnictwem Parciaki pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie przeprowadzili działania ochronne polegające na usunięciu drzew i krzewów w promieniu 10 m oraz redukcji warstwy mchów i igliwia w promieniu 5 m wokół stanowisk sasanki. Celem działań było doświetlenie runa, ograniczenie eutrofizacji oraz ułatwienie kiełkowania i wzrostu młodym roślinom. Skuteczność podejmowanych działań będzie możliwa do oceny po przeprowadzeniu monitoringu, który zaplanowany jest w 2019 r. Jednak już dzisiaj wiemy, że na części stanowisk pojawiły się młode egzemplarze rokujące poprawę stanu siedlisk w przyszłości.

Sasanka otwarta jest gatunkiem o zasięgu okołobiegunowym występującym w Polsce na granicy zwartego zasięgu. To gatunek wczesnowiosenny, pojawiający się w drugiej połowie marca i na początku kwietnia jako jedna z pierwszych roślin. Często tworzy naturalne mieszańce międzygatunkowe m.in. z sasanką łąkową i sasanką wiosenną. Okazałe kwiaty zapylane są głównie przez pszczołowate, zwłaszcza trzmiele i pszczolinki. Roślina rozsiewana jest przez wiatr, rzadziej jej nasiona przenoszone są przez zwierzęta.

Przypominamy, że sasanka otwarta, jest objęta ochroną. Jej pozyskiwanie ze środowiska jest niezgodne z prawem. Prowadzi do utraty ostatnich naturalnych stanowisk. Apelujemy o współdziałanie w ochronie tej pięknej rośliny. Fanów sasaneł zachęcamy do odwiedzenia sklepów ogrodniczych, tam w sposób legalny, nie uszczuplając naturalnej populacji, można zakupić sadzonki oraz nasiona sasanki, by cieszyły czy także w przydomowych ogródkach.

